

Re.

III Regionalne Sympozjum Historyczno-Medyczne w Jeleniej Górze

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 18/1, 203-205

1973

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA KRAJOWA

SESJA NAUKOWA ORIENTALISTÓW

Z okazji jubileuszu 50-lecia istnienia Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego odbyła się w Warszawie w dniach 27—28 X 1972 r. sesja naukowa. Przedmiotem obrad było miejsce i rola orientalistyki we współczesnej nauce. W czasie sesji wygłoszono kilkanaście referatów, których treść zainteresować może historia nauki i naukoznawcę.

O historii Towarzystwa mówił w pierwszym dniu obrad prof. dr Stanisław Kałużyński¹. Dalsza część przedpołudniowego posiedzenia dotyczyła przedmiotu i zakresu badań orientalistycznych. Mgr Leszek Cyrzyk mówił *O niektórych teoretycznych aspektach pojęcia „orientalistyka”*, a dr Krzysztof Migoń przedstawił *Księgoznawczą problematykę badań orientalistycznych*. Spotkanie popołudniowe poświęcone było orientalistyce jako zespołowi nauk o charakterze interdyscyplinarnym. Pogranicze orientalistyki i archeologii omówił prof. dr Kazimierz Michałow-ski, zaś orientalistyki i historii starożytnej prof. dr Józef Wolski; prof. dr Bogusław Mrozek wygłosił referat pt. *Orientalistyka a nauki polityczne w świetle problematyki badawczej państw podkontynentu indyjskiego*, a dr Jan Kieniewicz rozważał *Czy i jak orientalistyka służy poznaniu i zrozumieniu Wschodu*.

Tematyka referatów drugiego dnia obrad koncentrowała się wokół stanu kadry naukowej w orientalistyce, studiów i prac badawczych oraz organizacji dyscypliny. Wygłoszono następujące referaty: prof. dr Stanisław Kałużyński — *Stan kadry orientalistycznej w Polsce i perspektywy jej rozwoju*; prof. dr Włodzimierz Zajączkowski — *Stan kadry naukowodydaktycznej w ośrodku krakowskim (z wyłączeniem iranistyki) i postulaty dla dalszego rozwoju*; prof. dr Franciszek Machalski — *Studia iranistyczne w Polsce (zarys historyczny, organizacja, potrzeby)*; prof. dr Józef Bielawski — *Potrzeby i postulaty w zakresie rozwoju orientalistyki (Wschód Muzułmański)*; doc. dr hab. Mieczysław Künstler — *Perspektywy kształcenia kadr orientalistycznych (sinologia)*; doc. dr hab. Witold Tyloch — *Problematyka studiów orientalistycznych*. Zgłoszony na sesję, a nie przedstawiony, referat prof. dra Bogodara Winida *Miejsce i rola afrykanistyki we współczesnej nauce* będzie, wraz z pozostałymi materiałami sesji, opublikowany w jednym z najbliższych numerów „Przeglądu Orientalistycznego”.

Referatom towarzyszyła żywa dyskusja, w wyniku której uściślono w pewnym stopniu pojęcie orientalistyki, wskazano na naukowe i praktyczne znaczenie tej dyscypliny i uzasadniono potrzebę dalszego rozwoju zarówno tradycyjnych (językoznawstwo, nauka o literaturze, nauka o kulturze, historia) jak i nowszych gałęzi studiów orientalistycznych (nauki polityczne, ekonomiczne).

K.M.

III REGIONALNE SYMPOZJUM HISTORYCZNO-MEDYCZNE W JELENIEJ GÓRZE

W dniach 30 września i 1 października 1972 r. z inicjatywy Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny odbyło się w Jeleniej Górze III Regionalne Sympozjum poświęcone badaniom nad dziejami i rozwojem kultury medycznej na Śląsku. Stanowiło ono okazję do dokonania przeglądu podjętych w tym zakresie prac, do wskazania problemów, które wymagają dalszych

¹ S. Kałużyński: *Pół wieku Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego*. „Przegląd Orientalistyczny” 1972 nr 3 (83) s. 211—220.

dociekań i szczegółowych omówień. Zagraniczni goście (prof. S. Schwann z Lipska i doc. J. Sajner z Brna) oraz przybyli z różnych stron Polski uczestnicy zjazdu, mieli możliwość zapoznać się z szeregiem prelekcji, które stanowią nowy wkład do naszej dotychczasowej wiedzy o rozwoju nauk medycznych na Śląsku, a także poza nim, bowiem kilka referatów traktowało o zagadnieniach wiążących się z innymi regionami kraju.

Aktualny stan badań nad dziejami medycyny na Śląsku przedstawił doc. S. Szpilczyński, wysuwając jako naczelną zadanie stojące przed tą dyscypliną, konieczność zbudowania syntezy obejmującej całokształt historii medycyny w rejonie nadodrza, od czasów najdawniejszych, aż po dni nam współczesne. Spośród prezentowanych prac uwagę zwracał fragment monografii poświęconej postaci Witelona, pióra mgra J. Burchardta. Wycinek ten zdaje się zapowiadać dzieło większego formatu osadzone na szeroko wyeksploatowanym materiale źródłowym, ukazujące życie i działalność uczonego w kontekście trzynastowiecznej obyczajowości i wiedzy. Lek. T. Grzegorzczak-Skibińska zajęła się wrocławskimi lekarzami-ogrodnikami z XVI w. Bogate archiwalia oraz liczne stare druki odnoszące się do tego tematu, którymi dysponuje Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu i z których referentka korzystała, pozwolą na dalsze poszerzenie poruszanej przez nią problematyki, na ukazanie nie tylko walorów humanistycznych wrocławskiego zespołu lekarzy-ogrodników, lecz również na zaakcentowanie aspektów polskich, przenikających w to środowisko z pozostałych dzielnic. Kilka rozpraw poświęcono sprawom obwodu sudeckiego. Dr Z. Domosławski i mgr Cz. Margas opracowali interesujący szkic o jeleniogórskim świecie lekarskim z XVIII w., ze szczególnym wyeksponowaniem działalności miejskiego fizyka A. Ch. Thebesiusa. Mgr Z. Wolniak zatrzymał się nad tzw. laborantami z okolic Karpacza i nad ich ruchomymi, ziołowymi aptekami. Lecznictwo oparte na ziołarstwie w innych częściach Polski było spychane w sferę medycyny ludowej bądź znachorstwa i tylko na Pogórzu Sudeckim traktowano je do końca XIX w. jako czynnik równorzędny z nauką medycyną i farmakologią. Mgr W. Tomaszewska, mówiąc o rozwoju Dusznik Zdroju w XIX w., przytoczyła historię tej miejscowości, określiła znaczenie tamtejszych wód mineralnych stosowanych w leczeniu, wspomniała o tamtejszych metodach kuracji. Nawiązując do kilku wybitniejszych polskich postaci związanych z Dusznikami, poświęciła nieco miejsca Fryderykowi Chopinowi, który również bawił w tym uzdrowisku i w którym uczczono go później jednym z pierwszych pomników. Referat doc. S. Brzozowskiego zaznajomił uczestników Sympozjum z problematyką studiów medycznych Polaków w Uniwersytecie Wrocławskim w latach 1811—1863. Autor omówił je w kontekście organizacyjnego i personalnego stanu kadr ówczesnego Wydziału Lekarskiego, opierając się w swych wywodach na pokaźnych (mimo luk spowodowanych wojennymi stratami) przekazach źródłowych, co pozwoliło mu uzyskać szereg ustaleń liczbowych, wykazać zdobyte przez Polaków we wrocławskiej uczelni doktoraty z zakresu medycyny, wymienić kilka wybitniejszych jednostek, które przewinięły się przez studia lekarskie.

Poza śląską tematykę wykraczały referaty: dra S. Rostafińskiego i mgr Z. Wolniaka o warszawskim farmaceutcie-lekarzu dr Teodorze Heinrichu, o jego wkładzie w rozwój polskiej balneologii oraz dr H. Kowalenko o właściwościach iwoniczkich źródeł w świetle dwóch nieznanych dotąd, francuskich traktatów z końca XVIII stulecia, a powstałych z inicjatywy króla Jana Sobieskiego. Należy również odnotować wystąpienie prof. Schwanna, który wskazał na dalsze możliwości rozszerzenia współpracy między polskimi i niemieckimi ośrodkami badawczymi w zakresie historii medycyny oraz informację dra A. Barona o dolnośląskich lekarzach literatach, działających w latach 1945—1972. Podsumowania obrad dokonał prof. J. Leszczyński, który podkreślił wkład uczestników Sympozjum do badań nad kul-

turą medyczną na Śląsku, wkład jeleniogórskiego środowiska lekarskiego i tamtejszych władz w rozwój życia umysłowego w podsudeckim regionie.

Obok wspomnianych prac, zostały zgłoszone, choć nie były prezentowane w czasie zjazdu, referaty następujących autorów: dra W. W. Głowackiego — *Społeczne aspekty śląskiej ustawy medycznej z XIV w.*, doc. M. Skulimowskiego — *Dr med. Anselmus Ephorinus (1508—1566) — Z historii i związków Wieliczki z ziemią śląską*, lek. L. Korca — *Opolanin dr Jerzy Filip Mogalla (1766—1831) — lekarz naczelny Śląskiego Instytutu Gwarkowego i założyciel pierwszego na Śląsku zakładu leczenia serwatką*, dra G. Gralla — *Klęski zaraz w miasteczkach gliwickich*, doc. R. W. Gutta — *Śląsk i Polacy w oczach ekspertów niemieckich w czasie epidemii duru w 1848 r.*, dra T. Heimratha — *Uwagi o wrocławskiej bazie szpitalnej przed II wojną światową*, dr A. Szwejcerowej — *O niektórych materiałach archiwalnych ze spuścizny Ludwika i Hanny Hirszfeldów w zbiorach archiwum PAN.*

Wszystkie zapowiedziane na Sympozjum prace mają być ogłoszone w specjalnej publikacji. Organizatorzy obok spraw merytorycznych, naukowych, pomyśleli także o stronie estetycznej i rekreacyjnej zjazdu. Wyrazem tego jest bibliofilski druczek-zaproszenie, ozdobiony reprodukcją miedziorytu z podobizną A. Ch. Thebesiusa i exlibrisem Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny według projektu prof. S. Dawskiego. Uczestnicy zjazdu mogli skorzystać ze spektaklu w teatrze oraz wziąć udział w krajoznawczej wycieczce.

Na zakończenie należy podkreślić organizacyjną sprawność w przebiegu obrad, duży wkład w mało efektowne, a żmudne prace przygotowawcze Komitetu Organizacyjnego, a przede wszystkim stojących na jego czele dra Z. Domosławskiego i lek. T. Grzegorzcyk-Skiubińskiej.

Re.

SESJA POŚWIĘCONA TURYSTYCE I ZABYTKOM TECHNIKI KIELECCZYZNY

W dniu 9 września 1972 r. odbyła się w Kielcach sesja popularnonaukowa pn. *Turystyka i zabytki Kielecczyzny*. Zorganizowało ją Towarzystwo Przyjaciół Górnicstwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego przy współudziale Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce, Kieleckiego Towarzystwa Naukowego oraz Muzeum Archeologicznego w Warszawie. Obradom przewodniczył prof. W. Różański — przewodniczący Zespołu Polskiej Techniki Hutniczej i Odlewniczej przy Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN oraz dr Z. Rubinowski — prezes Kieleckiego Towarzystwa Naukowego. Po obradach uczestnicy sesji wyjechali do Nowej Słupi, gdzie zwiedzili Muzeum Staropolskiego Hutnictwa im. Rądwana, skansen piecowiska, a także brali udział w imprezie „Dymarki 72”.

Organizatorzy sesji starali się na podstawie analizy stanu zachowania zabytków w tzw. Zagłębiu Staropolskim, zainteresować władze miejscowe, potrzebą racjonalnej ochrony zabytków techniki m.in. poprzez przedstawienie sugestii co do turystycznego wykorzystania obiektów o szczególnej wartości.

Przedstawiono 4 referaty oraz 4 komunikaty. Zabierali również głos dyskutanci. Ograniczę się do zasygnalizowania ważniejszych zagadnień poruszanych w niektórych wystąpieniach.

Z. Jagodziński w referacie *Rola i zamierzenia TPGHiPS w zakresie popularyzacji historii techniki Kielecczyzny* omówił dorobek Towarzystwa powstałego w 1970 r. Stałą akcją towarzystwa jest doroczna impreza „dymarki”, która popularyzuje najstarsze hutnictwo regionu. Główny wysiłek Towarzystwa w najbliższym czasie zostanie skierowany m.in. na zabezpieczenie kopalni „Staszic” w Rudkach,